

**A bécsi nagykövetség jelentése a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség
Kormányzótanácsának rendkívüli üléséről (1986. május 22.)**

PERMANENT MISSION OF HUNGARY TO
THE INTERNATIONAL ORGANIZATIONS
IN VIENNA

1731/Ma/86.
SZOLGÁLATI HASZNÁLATRA!

Bécs, 1986. május 22.

1685.

Szám: 115/SzH/1986.

Készült: 3 példányban

Központ: 2 példány

Irattár: 1 "

Előadó: Gyarmati I.

KÜLÜGYMINISZTERIUM
Nemzetközi Szervezetek Főosztálya
Budapest

Tárgy: NAÜ Kormányzótanács rendkívüli ülése

H. Sz. M/149 táviratunk

A NAÜ Kormányzótanács rendkívüli ülését az NSZK kormányának kérésére hívták össze azzal a céllal, hogy megtárgyalja a csernobili atomerőműben történt baleset következményeit, és a NAÜ által teendő intézkedéseket. Az ülés előzményeihez tartozik, hogy a NAÜ főigazgatója Szovjetunióbeli utazásáról visszatérve tájékoztatót tartott a misszióknak tapasztalatairól, és a szovjet hatóságokkal folytatott megbeszéléseiről, amelyben azok együttműködését igen pozitívan értékelte. /1. sz. melléklet/ Blixet elkísérte útjára Konsztantyinov főigazgató helyettes mellett Rosen, a nukleáris biztonsági osztály amerikai nemzetiségű igazgatója is. Ő még Blixnél is határozottabban képviselte a tájékoztatón azt az álláspontot, hogy az egyes európai országokban tett korlátozó intézkedések a nukleáris sugárzási adatok alapján feleslegesek voltak. Tovább bonyolította a nyugati országok terveit Gorbacsov elvtárs TV-nyilatkozata, amely lényegében minden olyan javaslatot megtett, amelynek követelésére a nyugatiak készültek. Magánbeszélgetésekben az ülés előtt éppen ezért többen, pl. az amerikai képviselők is csalódottan nyilatkoztak, hiszen így a Kormányzótanács ülésén már „csak” a konstruktív elemek kiemelésére volt lehetőségük.

A helyzet megnyugvásához az is hozzájárult, hogy az első propagandisztikus nekibuzdulás után a legtöbb nyugati ország kormánya, főként az NSZK, Franciaország és az USA, felismerte, hogy a pillanatnyi politikai tőkét, amit a katasztrófa kapcsán szított szovjetellenes kampányból nyerhetnek, jelentősen ellensúlyoznák azok a nehézségek, amelyeket saját maguknak okoznak közvéleményük érzelmeinek felkorbácsolásával a nukleáris erőművek működését illetően.

Mіндеzen okok miatt a KT ülés előtt is érzékelhető volt, hogy az ülésen nem a konfrontáció lesz a jellemző, hanem a törekvés arra, hogy a balesetből pozitív következtetéseket vonjanak le a jövőre nézve a nemzetközi együttműködés fejlesztése érdekében a nukleáris létesítmények biztonságának növelésére, és a katasztrófák megelőzésére, illetve következményeik csökkentésére.

Ennek megfelelően kezdődött el a KT ülése, amely előtt már a Szovjetunió és az Egyesült Államok konzultációkat folytattak az ülésen követendő politikájukról. Már az Egyesült Államok határozat-tervezete, ami a korábban benyújtott NSZK tervezetet volt hivatva háttérbe szorítani, sem volt lényegében ellenséges /2. sz. melléklet/, ezt a javasolt szovjet módosítások /3. sz. melléklet/ tovább enyhítették. A konzultációkba bevonták a francia képviselőt, majd később több más fejlett tőkés állam képviselőjét, s végül a többi szocialista országot is.

Az ülés kezdetére így egyeztetett dokumentum-tervezettel rendelkeztek, amit az NSZK képviselője is elfogadott, és visszavonta saját határozat-tervezetét /4. sz. melléklet/.

A vitában először a főigazgató szólalt fel, igen konstruktívan /5. sz. melléklet/. A szovjet képviselő rögtön ezután igen kimerítő, és mindenki által pozitívan értékelt ismertetést adott a katasztrófa lezajlásáról rendelkezésre álló ismeretekről és a következményekről, valamint az azok elhárítása érdekében tett lépésekről. Második felszólalásában pedig megismételte, és konkretizálta a Gorbacsov elvtárs által a nemzetközi együttműködésre tett javaslatokat.

Ezek után gyakorlatilag minden hozzászóló csak a pozitív elemeket emelte ki hozzászólásában. Mindenki arra összpontosított, hogy milyen intézkedéseket lehet és kell tenni a biztonság növelése, a katasztrófák következményeinek elhárítása érdekében, illetve, milyen lehetőségek vannak a nemzetközi együttműködés erősítésére ezeken a területeken, különös tekintettel a NAÜ szerepére. /A kötelező biztonsági standardok kényes kérdését a vita és az elnöki nyilatkozat egyaránt elkerülte./

A későinek ítélt szovjet információszolgáltatást csak a skandináv országok képviselői bírálták, de azok is igen enyhe formában.

Kisebbit csak a szovjet képviselőnek a nukleáris kísérletek moratóriumára vonatkozó megjegyzése után bontakozott ki, amikor is az amerikai nagykövet saját kormánya álláspontjának rövid ismertetését tartotta szükségesnek, de ezt sem polemikus hangnemben.

A vita összefoglalását tartalmazó, már előzetesen elkészített elnöki nyilatkozatban, amit angol javaslatra részesített a KT előnyben egy határozattal szemben a konzultációk csak lényegtelen, főként szövegezési változtatásokat eszközöltek, amelyek közül a leglényegesebb a 8/B. pontban tett módosítás, ahol szakértői /expert group/ tanácskozás helyett kormányszakértők tanácskozása /governmental experts/ került be a végleges szövegbe /végleges szöveggel még nem rendelkezünk, kézhez vétele után felterjesztjük/.

A rendkívüli ülészak mérlege pozitívnak mondható. A Szovjetunió sikeresen megakadályozta, hogy az ülészakot politikai célokra használják fel ellene. Az ülészak egyben kiindulópontja lehet a nukleáris erőművek, illetve berendezések biztonságát, a nemzetközi együttműködést, szélesebb, és gyorsabb tájékoztatást szolgáló nemzetközi megállapodások kidolgozásának.

Nagy János
nagykövet

[MNL OL XIX-A-2-af-00147-III-Ausztria-szn/1986. (KÜM 1685/1986). Gépelt tisztázat pecsét nélkül saját kezű aláírással.]